

Hospodaření v rybářských revírech ve vazbě na zprůchodňování migračních bariér ve vodních tocích

III. ročník Sázavského semináře
13. října 2011

Hospodaření v rybářských revírech

- V rybářských revírech na území České republiky stát zajišťuje využívání zákonem vymezených kompetencí k:
 - chovu, ochraně a lovu ryb
 - ochraně životního prostředí ryb a vodních organismů
 - vyhlašování rybářských revírů a povolování výkonu rybářského práva
- V povolení výkonu rybářského práva je stanoven
 - hospodář rybářského revíru a jeho zástupce
 - způsob hospodaření, se zřetelem na zachování původní obsádky
 - postup zarybňování
 - maximální počty vydaných povolenek
- Uživatel rybářského revíru je povinen provádět systematickou péči o rybí společenstva

Hospodaření v rybářských revírech

- Systematická péče o rybí společenstva využitím zákonných nástrojů zajišťovaná dlouhodobě uživatelem rybářského revíru spočívá v:
 - udržování rovnovážných stavů rybích populací
 - zajištění bohatého spektra rybích druhů
 - dosažení společenstev podobných přírodním společenstvům
 - ochraně, životaschopnosti, udržitelnosti a racionálním využívání produkčního potenciálu rybích populací v rybářských revírech
 - používání hospodářských opatření k napravování negativních vlivů na rybí společenstva
 - zajišťování ochrany výkonu rybářského práva (rybářská stráž)

Hospodaření v rybářských revírech - zákonné nástroje

- Zákon č. 99/ 2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů

Změna: zákonem č. 444/2005 Sb.

Změna: zákonem č. 124/2008 Sb.

Změna: zákonem č. 41/2009 Sb.

Změna: zákonem č. 227/2009 Sb.

Změna: zákonem č. 281/2009 Sb.

Změna: zákonem č. 104/2011 Sb.

Změna: zákonem č. 267/2006 Sb.

Hospodaření v rybářských revírech

- zákonné nástroje

- Vyhláška č. 197/2004 Sb., ze dne 13. dubna 2004
- k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Novelizace:

- Vyhláškou č. 239/2006 Sb.
- Vyhláškou č. 20/2010 Sb.
- Vyhláškou č. 122/2010 Sb.

Hospodaření v rybářských revírech

- **Základní zákonné nástroje využívané k zajištění stabilizovaných rybích společenstev v rybářských revírech**
- nejmenší lovná míra
- doba hájení jednotlivých druhů
- (dříve všeobecný zákaz lovu ryb v rybářských revírech mimopstruhových a pstruhových, kterým bylo do jisté míry zabezpečeno úspěšné vytření některých druhů ryb).
- zarybňovací povinnost

Hospodaření v rybářských revírech

- **Vlivy na rybí společenstva v rybářských revírech**
- kladné , záporné
- vnitřní vazby a vztahy mezidruhové, konkurence, tolerance, věková struktura
- vnější prostředí, průchodnost, úkryty, morfologie, třecí místa, fyzikální, chemické vlastnosti, predátoři , potravní nabídka, množství nasazených ryb, samovolný průnik nežádoucích druhů
- **Dopady na rybí společenstva v rybářských revírech**
- ovlivnění věková struktura, vyváženost, druhová skladba, reprodukceschopnost, generační hejno
- doplnění v návaznosti na zarybňování, náhrada chybějících vymizelých druhů
- změny až likvidace jednotlivých druhů nebo celých společenstev

Hospodaření v rybářských revírech

- **Stabilizace rybích populací**

- úspěšná reprodukce, dostatek reprodukce schopných jedinců, úspěšné dorůstání dalších reprodukce schopných jedinců
- dostatečná a vyhovující potravní nabídka
- fyzikální a chemické složení vody
- vnější vlivy, civilizační vlivy, přírodní faktory, rybožraví predátoři, aj.
- životní prostor
 - morfologie koryt – proudné úseky, tišiny, mělčiny, hloubky
 - úkryty
 - třecí místa, úspěšné vykulení
 - možnost migrace za reprodukci či za potravou

Hospodaření v rybářských revírech

- **Limitující faktory pro úspěšné hospodaření v rybářských revírech**
- **Velké neprůchodné bariéry pro živočichy migrující z moří do říčních systémů a zpět** (přehrady, Střekov, Orlík, Slapy – losos obecný , pstruh mořský, mihule říční, placka pomořanská, platýz bradavičnatý) + úhoř říční bez vysazování
- **Úpravy koryt vodotečí, opravy jezů,** bez ohledu na spektrum živočišných druhů, které se v daných lokalitách vyskytují a aniž by byl respektován požadavek na migrační potřeby rybích druhů
- **Přemnožení rybožravých predátorů,** neregulovatelné dle stávající legislativy
- **Výskyt dalších živočichů ovlivňujících charakter vodotečí** (bobr)
- **Malé vodní elektrárny, rekonstrukce, výstavba nových,** fragmentace vodních toků, i v horských a podhorských oblastech, neprůchodné bariéry pro ryby i pro jiné vodní živočichy, rozkolísanost průtoků, žádné průtoky
- **Umělé zasněžování lyžařských svahů,** odebrání a vyčerpání veškerých vodních zásob – suchá koryta řek v zimním období, likvidace mladých vývojových stádií pstruhů

Hospodaření v rybářských revírech

- **Zprůchodňování migračních bariér**
- **Nesystémový přístup**, nejsou řešeny tak, aby se postupně dosáhlo zprůchodnění Labe, Odry, Dunaje – Moravy proti i poproudově.
- Podle návrhů Evropské komise jsou řešeny prioritně úhoři a lososi.
- I pro další druhy do budoucna je zapotřebí postupovat systematicky od uzlových překážek a neprůchodných bariér.
- Oblast nad Slapy a Orlíkem, zatím není uvažováno o možnosti migrací, a s tím související nemožnost podpory umělého vysazování pro druhy tažné do moří.
- Bez postupných a systémových změn v průchodnosti může nastat situace, že z našeho území vymizí např. úhoř říční i když má vypracovaný plán na řízení stavu úhořů pro povodí Labe a pro povodí Odry a je podporován z Evropské unie.

Hospodaření v rybářských revírech

- **Cílem je**

- Zajistit migrační průchodnost pro druhy **tažné do/z moří** a zajistit migrační průchodnost pro druhy **migrující v říčním systému za potravou a reprodukci**

1. Migrační průchodnost pro druhy tažné ze sladkých vod do mořských a naopak

- **Posílení populace lososa obecného** , který se vytírá v řekách na našem území, který žije v Severním moři a navazujících oblastech, Baltickém moři, kde je loven a navazuje na plány pro obnovu lososa v Atlantiku a Baltském moři, v rámci předpisů EU.
- **Obnova populace úhoře říčního** Plány řízení stavu úhořů říčních předložené Evropské komisi podle nařízení Rady 1100/2007/ES pro povodí Labe a povodí Odry představují návrh dlouhodobé koncepce jejíž cílem je dosáhnout návratu 40 % migrujících úhořů do oblasti výtěru v Sargasovém moři.
- **Návrat dalších dříve se u nás vyskytujících druhů** zatím není předmětem zájmu vycházejícího z Evropské unie – národní zájmy?

Hospodaření v rybářských revírech

2. Migrační průchodnost pro druhy migrující v říčním systému za potravou a reprodukcí

- Druhy putující v rámci říčního systému, (pstruh obecný, plotice, parma, ostroretka, podoustev, bolen, jelci aj.)
- charakter toků by měl odpovídat přirozeným podmínkám
- neměl by vytvářet příčné neprůchodné bariéry pro ryby
- neměl by být rozsekán na krátké úseky.

Zatím není obecně přijat žádný nástroj, kterým by bylo možno průchozí vodoteče zabezpečit a není dosud obecně přijatá žádná strategie, která by mohla orientovat obecně prospěšné zájmy a finanční prostředky do činností nezbytně nutných k nápravě.

Dotace ze státního rozpočtu pro NNO

- **Příspěvky Ministerstva zemědělství formou dotací ze státního rozpočtu pro nevládní neziskové organizace (NNO)**
- Aktivita občanských sdružení případně obecně prospěšných společností pokrývají plošně území celé republiky.
- Předměty jejich zájmu jsou orientovány převážně na odbornou vzdělávací a výchovnou činnost, práci s mládeží, soutěže ve vybraných odbornostech, ochranu a tvorbu životního prostředí včetně péče o genofond a záchranu ohrožených organismů a dále na propagaci zdravého životního stylu.
- MZe využívá některá občanská sdružení pro zajišťování činností vyplývajících ze zákona, jako např. o myslivosti, rybářství, šlechtění a plemenitbě. Jedná se především o přípravu pro získávání potřebné kvalifikace pro výkon některých činností v myslivosti, rybářství, včelařství, chovatelství apod. Pro tyto činnosti jsou vybraná občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti pověřovány ministerstvem, pokud splňují požadavky odborné a personální.
- Podpory na realizaci konkrétních projektů jsou poskytovány podle „Zásad vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy“, které byly schváleny usnesením vlády č. 92/2010.

Dotace ze státního rozpočtu pro NNO

- **1. Příspěvek na ochranu a rozšiřování genofundu a ohrožených druhů ryb a jiných vodních živočichů**
- příspěvek je zaměřen zejména na výrobu a vysazování těch druhů ryb a vodních živočichů neuvedených v zarybňovacích plánech revírů MZe ČR a současně jsou obsaženy v červeném seznamu ohrožených druhů
- jedná se o druhy, které se celoplošně přirozenou cestou v rybářských revírech nerozmnožují buď na základě změněných biologických podmínek vodního prostředí nebo v souvislosti s jinými příčinami
- násadový list do revíru musí být opatřen razítkem a podpisem místně příslušného orgánu státní správy (KÚ – odbor ochrany přírody, nebo správy CHKO, NP v případech, kde se jedná o vody uvnitř CHKO a NP).
- musí být doloženo písemné vyjádření se souhlasem místně příslušného orgánu státní správy s vysazením živočicha uvedeného v červeném seznamu ohrožených druhů do dané lokality a s uvedením konkrétního revíru
- Předložit jiný doklad potvrzující legální nabytí ohroženého živočicha. Výrobci, dodavatelé násad mohou distribuovat ohrožené živočichy jen tehdy, mají-li povolen záchranný chov daného živočicha.

Dotace ze státního rozpočtu pro NNO

- **1. Příspěvek na ochranu a rozšiřování genofondu a ohrožených druhů ryb a jiných vodních živočichů**
- Příspěvek na nákup úhořího monté
- zarybnění úhořem říčním v oblastech, **které nejsou v území začleněném pod plány hospodaření s úhořem**
- dotační titul musí být vymezen v návaznosti na Operační program Rybářství 2007 – 2013, nesmí být použity finanční prostředky duplicitně
- podpora výskytu úhoře, který se do našich vod přirozenou cestou dostává ve velmi omezeném množství
- vodoteče jsou přehrazeny příčnými stavbami (přehradami, jezy apod.), které jsou vesměs pro úhoře směrem protiproudu a v mnoha případech rovněž po proudu neprůchozí
- mnoho let na území České republiky je realizován dovoz úhořího monté
- vysazení do vhodných rybářských revírů přímo nebo po rozkrmení

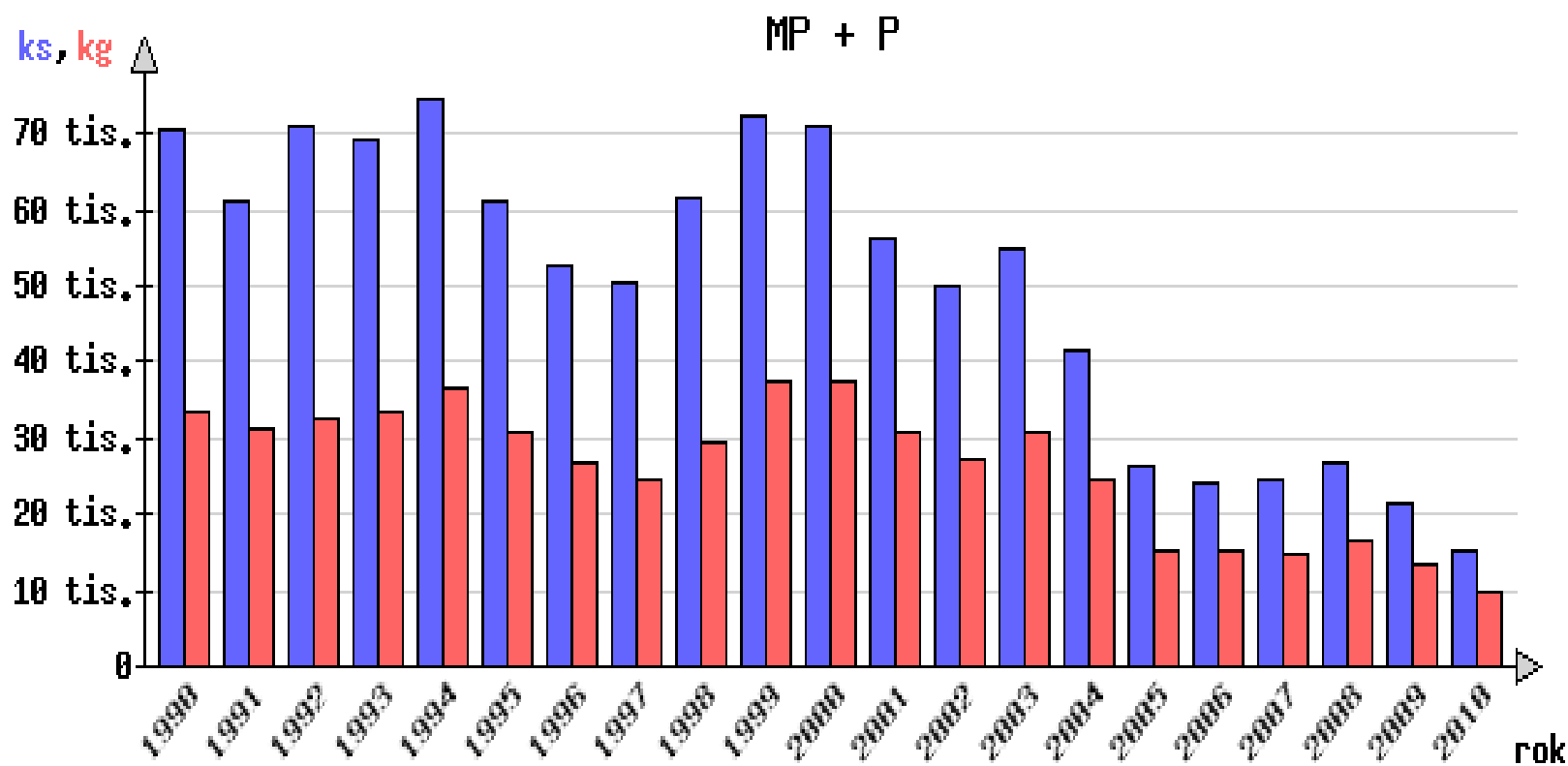
Dotace ze státního rozpočtu pro NNO

- **2. Příspěvek na zarybnění ekologicky postižených rybářských revírů**
- příspěvky jsou poskytovány na obnovu zarybnění revírů postižených ekologickými haváriemi v těch případech kdy nebyl zjištěn jejich viník, eventuálně působením nepříznivých přírodních vlivů, včetně škod vzniklých nadměrným výskytem rybožravých predátorů
- musí být doloženo písemné potvrzení místně příslušného orgánu státní správy (rybářství, ochrany přírody, životní prostředí), že daný revír je poškozen, a to s uvedením negativně působícího faktoru, (potvrzení může nahradit násadový list do revíru opatřený razítkem a podpisem místně příslušného orgánu státní správy s uvedením, že daný revír je postižen - nutno uvést též negativně působící faktor, resp. příčiny devastace revíru)
- uživatel rybářského revíru musí doložit platný zarybňovací plán pro daný revír a dále úplné doklady o zarybnění revíru, které bylo provedeno nad platný zarybňovací plán

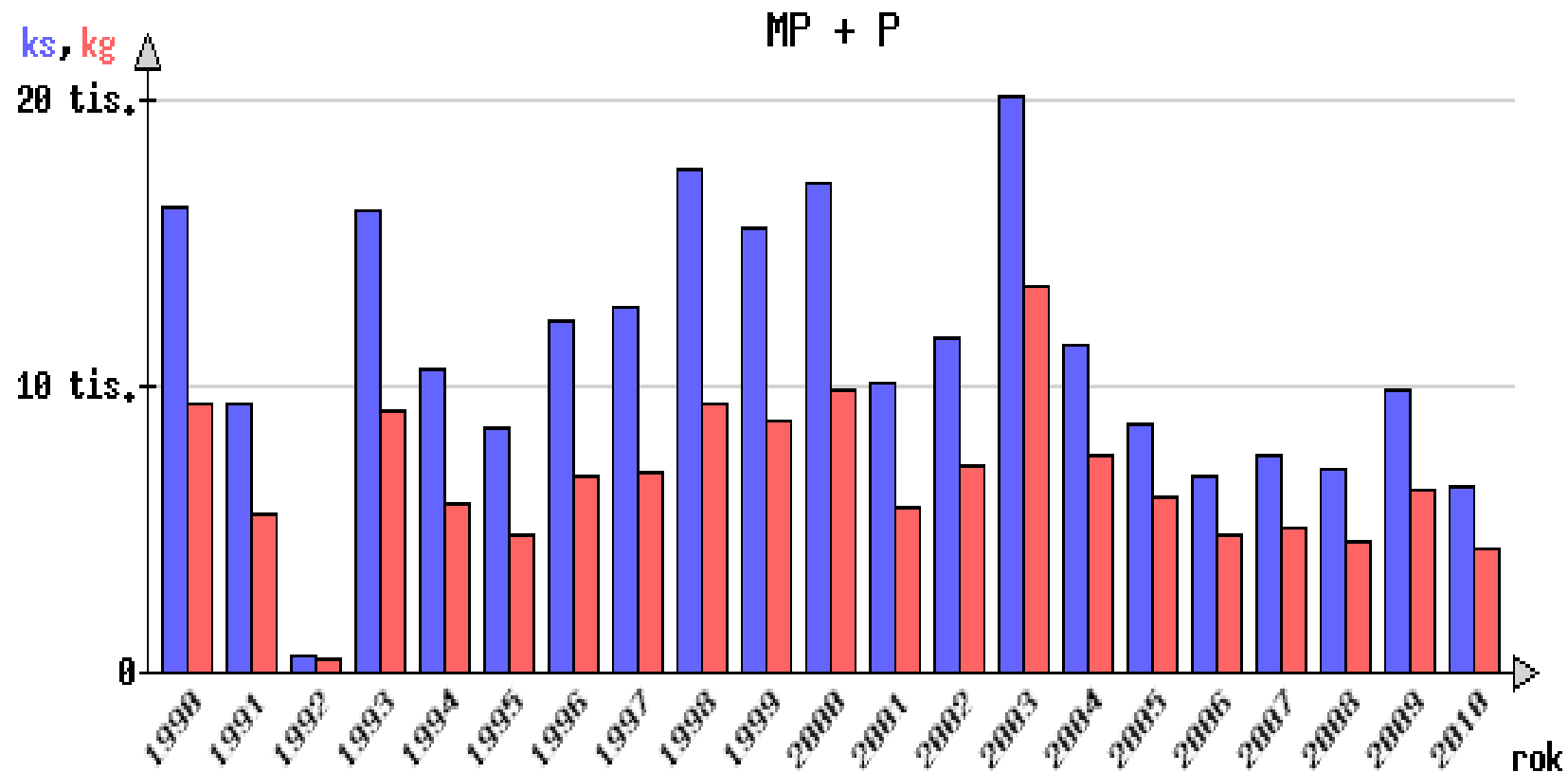
Dotace ze státního rozpočtu pro NNO

- **Český rybářský svaz pro neinvestiční dotace určené ze státního rozpočtu pro podporu nevládních neziskových organizací představuje zastřešující orgán**
- zajišťuje realizaci předložených projektů ve své působnosti
- pro všechny další subjekty – další NNO jako uživatele rybářských revírů provádí administraci podpor
- pro zarybnění v rámci výše uvedených dotačních titulů bylo za posledních deset let vyplaceno pro uživatele rybářských revírů více než 40 mil. Kč
- lze sledovat neustálý nárůst finančních prostředků určených pro tyto účely
- v 90-tých letech minulého století cca 2 mil. Kč ročně
- od roku 2000 cca 3,5 mil. Kč ročně
- rok 2010 4,7 mil. Kč/2010

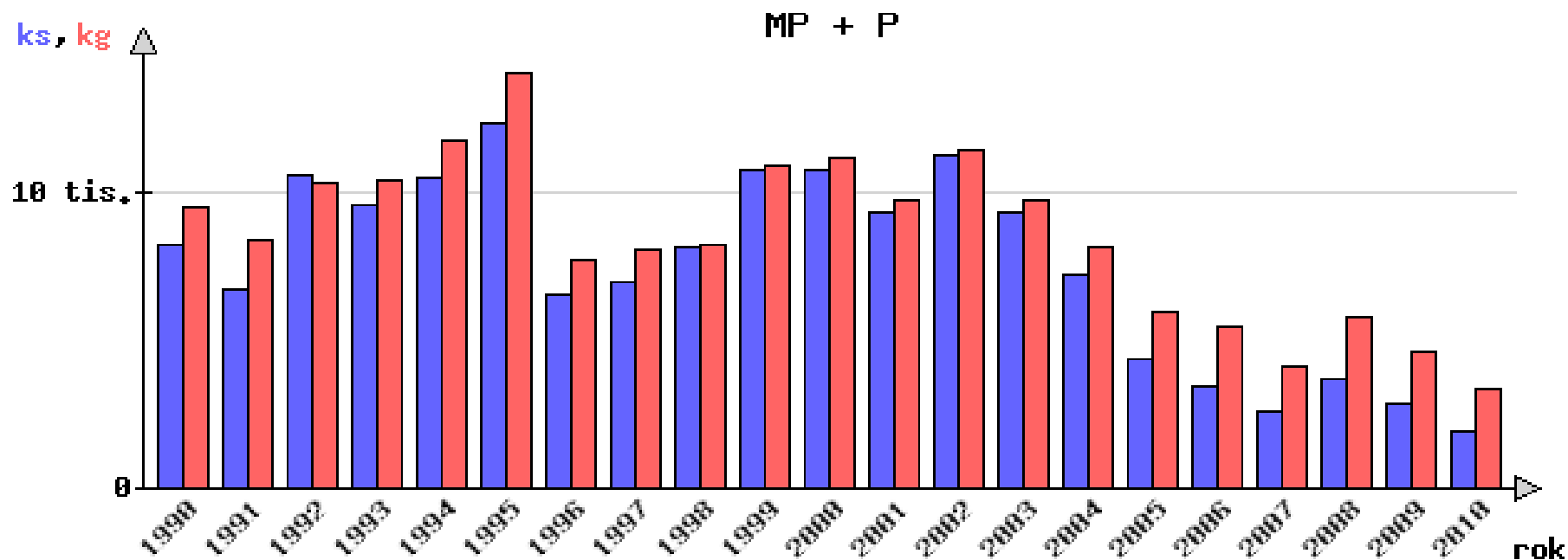
Hospodaření v rybářských revírech
Český rybářský svaz,
úlovky
Jelec tloušť 1990 - 2010

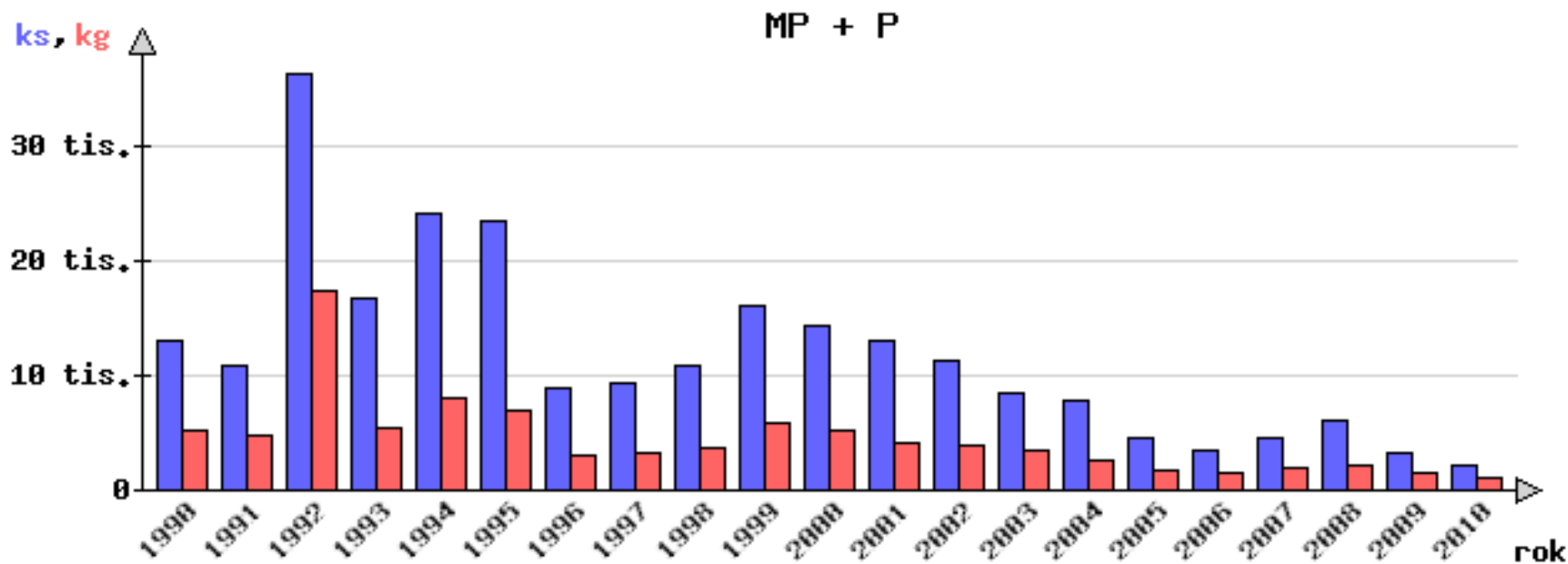
Hospodaření v rybářských revírech
Český rybářský svaz,
úlovky
Ostroretka stěhovavá 1990 - 2010

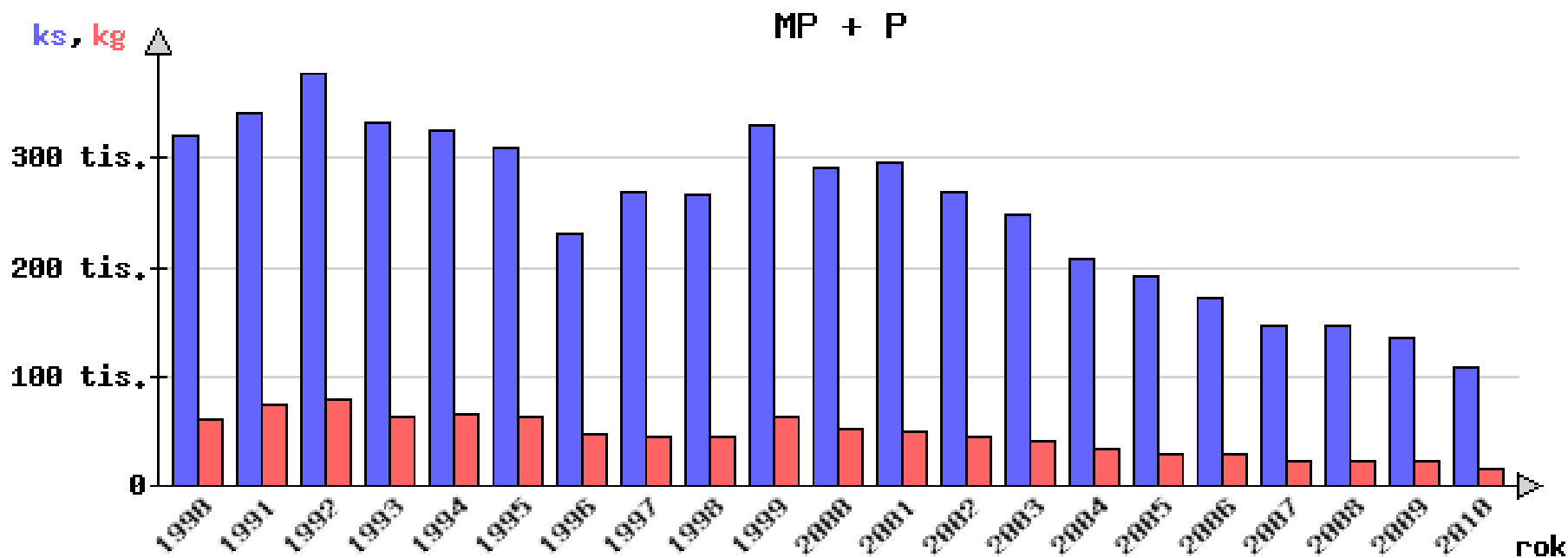
Hospodaření v rybářských revírech
Český rybářský svaz,
úlovky
Parma obecná 1990 - 2010

Hospodaření v rybářských revírech
Český rybářský svaz,
úlovky
Podoustev říční 1990 – 2010

Hospodaření v rybářských revírech
Český rybářský svaz,
úlovky
Ostatní 1990 – 2010

Pro III. Ročník Sázavského semináře

Děkujeme za pozornost

Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství
Oddělení myslivosti rybářství a včelařství
Ing. Vladimír Gall, Ing. Roman Heimlich
2011